

PTPIREE

Kierunki zmian w prawie w zakresie przyłączania i współpracy OZE z systemem elektroenergetycznym:

– wymagania Pakietu Czysta energia dla wszystkich Europejczyków, zmiany w prawie krajowym.

14 października 2020 r.

PTPIREE

- **Implementacja Pakietu Czysta energia dla wszystkich Europejczyków**
- **Kierunki zmian w prawie krajowym**

Implementacja Pakietu Czysta energia dla wszystkich Europejczyków

4 dyrektywy i 4 rozporządzenia

- **Dyrektywa 2018/844** z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej
- **Rozporządzenie 2018/1999** z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu
- **Dyrektywa 2018/2001** z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych
- **Dyrektywa 2018/2002** z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej
- **Dyrektywa 2019/944** z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE
- **Rozporządzenie 2019/943** z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej
- **Rozporządzenie 2019/941** z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE
- **Rozporządzenie 2019/942** z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

- **Współpraca z obywatelskimi społecznościami energetycznymi**
- **Aktywizacja odbiorców i pojawienie się prosumentów grupowych**
- **Elastyczność w sieciach OSD i zachęty do ich wykorzystywania, wzrost roli bilansowania lokalnego**
- **Realizacja nowych zadań OSD dzięki stabilnej regulacji**
- **Redysponowanie odnawialnych źródeł energii**
- **Magazynowanie energii, współpraca magazynów z siecią OSD, możliwość wykorzystywania magazynów przez OSD**
- **Rozwój elektromobilności.**

Obywatelska społeczność energetyczna (dyr. rynkowa)

- 1) osoba prawna
- 2) otwarte i dobrowolne uczestnictwo
- 3) skutecznie **kontrolowana przez członków lub udziałowców** będących osobami fizycznymi, organami samorządowymi, w tym gminami, lub małymi przedsiębiorstwami
- 4) ma za główny cel zapewnienie nie tyle zysków finansowych, co raczej **środowiskowych, gospodarczych** lub **społecznych** korzyści dla swoich członków lub udziałowców lub obszarów lokalnych, na których prowadzi ona działalność
- 5) może zajmować się wytwarzaniem, w tym ze źródeł odnawialnych, dystrybucją, dostawami, zużywaniem, agregacją lub magazynowaniem energii, świadczeniem usług w zakresie efektywności energetycznej lub ładowania pojazdów elektrycznych lub świadczeniem innych usług energetycznych swoim członkom lub udziałowcom
- 6) prawo dostępu do wszystkich rynków
- 7) prawo podziału wytworzonej energii w ramach danej społeczności
- 8) odpowiedzialność finansowa za niezbilansowanie w systemie
 - państwo może przyznać OSE możliwość bycia właścicielem i zarządzania siecią: umowa z OSD/OSP, opłaty sieciowe, niedyskryminowanie odbiorców.

Społeczność energetyczna działająca w zakresie energii odnawialnej (dyr. oze)

- 1) osoba prawna
- 2) otwarte i dobrowolne uczestnictwo
- 3) niezależna i **skutecznie kontrolowana przez udziałowców lub członków** zlokalizowanych w niewielkiej odległości od projektów dotyczących energii odnawialnej, będących własnością tego podmiotu i przez niego rozwijanych
- 4) udziałowcy lub członkowie są osobami fizycznymi, MŚP lub organami samorządowymi, w tym gminnymi
- 5) ma za główny cel zapewnienie nie tyle zysków finansowych, co raczej **środowiskowych, gospodarczych** lub **społecznych** korzyści dla swoich członków lub udziałowców lub obszarów lokalnych, na których prowadzi działalność
- 6) prawo do:
 - produkcji, zużywania, magazynowania i sprzedaży energii odnawialnej
 - podziału wytworzonej energii w ramach danej społeczności
 - dostępu do rynków energii.
- OSD ma współpracować z OSE w celu ułatwienia transferu energii w ramach społeczności

Przyłączenie mikroinstalacji do sieci

Art. 17 Dyrektywy oze:

1. Państwa członkowskie ustanawiają procedurę **zwykłego powiadomienia o podłączeniach do sieci**, w ramach której instalacje lub zagregowane jednostki produkcyjne prosumentów energii odnawialnej i projekty demonstracyjne o mocy elektrycznej równej lub niższej niż **10,8 kW** lub równoważne połączeniom innym niż trójfazowe, **są podłączane do sieci po powiadomieniu operatora systemu dystrybucyjnego**.

Operator systemu dystrybucyjnego może w ograniczonym terminie od powiadomienia odrzucić podłączenie do sieci będące przedmiotem powiadomienia lub zaproponować alternatywny punkt podłączenia do sieci w związku z uzasadnionymi względami bezpieczeństwa lub brakiem technicznej kompatybilności elementów systemu. W przypadku pozytywnej decyzji operatora systemu dystrybucyjnego lub w przypadku braku decyzji z jego strony w terminie miesiąca od powiadomienia instalacja lub zagregowana jednostka produkcyjna może zostać podłączona.

2. Państwa członkowskie mogą zezwolić na procedurę zwykłego powiadomienia w odniesieniu do instalacji lub zagregowanych jednostek produkcyjnych o mocy elektrycznej wyższej niż **10,8 kW**, **ale nieprzekraczającej 50 kW**, pod warunkiem że **zachowane zostaną stabilność, niezawodność i bezpieczeństwo sieci**.

Odbiorca aktywny (Dyrektywa rynkowa)

Odbiorca końcowy lub grupa działających wspólnie odbiorców końcowych, którzy **zużywają** lub **magazynują** energię elektryczną wytwarzaną na ich terenie o określonych granicach (lub innym terenie), lub **sprzedają wytworzoną we własnym zakresie energię** elektryczną lub **uczestniczą w systemach elastyczności lub efektywności energetycznej**, pod warunkiem, że działalność ta nie stanowi ich podstawowej działalności gospodarczej ani zawodowej;

- działają samodzielnie lub za pośrednictwem agregacji
- sprzedają energię wytworzoną we własnym zakresie
- są uprawnieni do udziału w systemach elastyczności i efektywności energetycznej
- mogą oddelegować zarządzanie instalacjami stronie trzeciej (nie jest ona uznana za odbiorcę aktywnego)
- ponoszą opłaty sieciowe odzwierciedlające koszty, uczestniczą w ogólnym podziale kosztów systemu
- ponoszą odpowiedzialność finansową za niezbilansowanie lub delegują swoją odpowiedzialność za niezbilansowanie
- mogą być właścicielami magazynów energii (odpowiedzialność za bilansowanie, opomiarowanie, brak podwójnych opłat za magazynowaną energię, proporcjonalne wymogi koncesyjne i opłaty).

Działający grupowo prosumenci energii odnawialnej (Dyrektywa oze)

Co najmniej dwóch działających wspólnie prosumentów energii odnawialnej, zlokalizowanych w tym samym budynku lub budynku wielomieszaniowym;

Rozporządzenie rynkowe oraz Dyrektywy: rynkowa i oze definiują szereg elementów odnoszących się do zasad funkcjonowania i obowiązków OSD, których realizacja jest silnie uzależniona od zapewnienia przewidywalności i stabilności przychodów. Odnoszą się do uwzględnienia określonych elementów związanych z działalnością dystrybucyjną w kosztach operatorów jako kosztów uzasadnionych bądź wprowadzają obowiązki, wymagające uwzględnienia kosztów ich realizacji w kosztach służących do kalkulacji taryf.

Art. 18 Rozporządzenia rynkowego - Opłaty za dostęp do sieci, korzystanie z sieci i wzmocnienie sieci

*Opłaty za dostęp do sieci stosowane przez operatorów sieci, w tym opłaty za przyłączenie do sieci, opłaty za korzystanie z sieci oraz, w stosownych przypadkach, opłaty za odpowiednie wzmocnienie sieci, **odzwierciedlają koszty**, muszą być przejrzyste, uwzględniają potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i elastyczności sieci oraz odzwierciedlają rzeczywiście poniesione koszty w zakresie, w jakim odpowiadają one kosztom ponoszonym przez operatora sieci o porównywalnej efektywności i strukturze, oraz stosowane są w sposób niedyskryminacyjny...*

Taryfy dystrybucyjne muszą odzwierciedlać koszty korzystania przez użytkowników systemu, w tym odbiorców aktywnych, z sieci dystrybucyjnej...

Art. 15 i 16 Dyrektywy rynkowej

*Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy aktywni m.in. **ponosili opłaty sieciowe odzwierciedlające koszty**, przejrzyste i wolne od dyskryminacji, z osobnym rozliczeniem energii elektrycznej wprowadzanej do sieci i zużywanej energii elektrycznej z sieci (...)* zapewniające, by w odpowiedni i wyważony sposób uczestniczyli w ogólnym podziale kosztów systemu;

*Państwa członkowskie tworzą ramy, by obywatelskie społeczności energetyczne m.in. ponosiły **opłaty sieciowe przejrzyste, niedyskryminacyjne i odzwierciedlające koszty** (...)* zapewniające, by społeczności te w odpowiedni i wyważony sposób partycypowały w ogólnych kosztach systemu;

Art. 21 Dyrektywy oze

*Prosumenci energii odnawialnej (...) odnośnie do energii elektrycznej, którą pobierają z sieci lub którą do sieci wprowadzają - nie podlegają dyskryminacyjnym lub nieproporcjonalnym procedurom i opłatom oraz **opłatom sieciowym nieodzwierciedlającym kosztów**;*

Preambuła:

(39) **Wszystkie grupy odbiorców** (przemysłowi, komercyjni i gospodarstwa domowe) **powinny mieć dostęp do rynków energii elektrycznej, by oferować na nich swoją elastyczność** i energię wytwarzaną we własnym zakresie. Odbiorcom należy umożliwić korzystanie w pełni z korzyści płynących z agregacji produkcji i dostaw na większych obszarach oraz z konkurencji transgranicznej.

(42) **Konsumenci powinni móc** zużywać, magazynować oraz sprzedawać na rynku energię elektryczną wytwarzaną we własnym zakresie oraz **uczestniczyć we wszystkich rynkach energii elektrycznej przez zapewnianie elastyczności systemu, na przykład przez magazynowanie energii, takie jak magazynowanie przy użyciu pojazdów elektrycznych, poprzez odpowiedź odbioru lub poprzez systemy efektywności energetycznej**. Rozwój nowych technologii ułatwi takie działania w przyszłości.

61) Operatorzy systemów dystrybucyjnych muszą w sposób opłacalny zintegrować w systemie nowe zdolności wytwarzania energii elektrycznej, zwłaszcza instalacje wytwarzające energię elektryczną ze źródeł odnawialnych, oraz nowe obciążenia, takie jak obciążenia, które wynikają z pomp ciepła i pojazdów elektrycznych. **W tym celu operatorom systemów dystrybucyjnych należy umożliwić korzystanie z usług rozproszonych zasobów energetycznych, takich jak odpowiedź odbioru i magazynowanie energii, i zachęcać ich do korzystania z takich usług, w oparciu o procedury rynkowe, w celu wydajnego eksploataowania sieci i unikania jej kosztownej rozbudowy.** (...)

Art. 32 Państwa członkowskie zapewniają niezbędne **ramy regulacyjne i zachęty** umożliwiające operatorom systemów dystrybucyjnych **udzielanie zamówień na usługi elastyczności**, w tym zarządzania ograniczeniami przesyłowymi na ich obszarach, **w celu zwiększenia wydajności w eksploatacji i rozwoju systemu dystrybucyjnego**. W szczególności ramy regulacyjne muszą zapewniać, by operatorzy systemów dystrybucyjnych byli w stanie udzielać zamówień na takie usługi pochodzące od dostawców wytwarzania rozproszonego, odpowiedzi odbioru lub magazynowania energii, a także powinny promować środki poprawiające efektywność energetyczną, jeżeli takie usługi w sposób efektywny kosztowo zmniejszają potrzebę modernizacji lub wymiany zdolności w zakresie energii elektrycznej oraz wspierają efektywne i bezpieczne funkcjonowanie systemu dystrybucyjnego.

Wykorzystanie potencjału elastyczności użytkowników systemu na potrzeby pracy i rozwoju sieci dystrybucyjnej. Zarządzanie rozwojem sieci i ograniczeniami sieciowymi na obszarze działania OSD przy wykorzystaniu usług elastyczności od rozproszonych wytwórców, aktywnych odbiorców i z magazynów energii, w celu zwiększenia efektywności eksploatacji i rozwoju systemu dystrybucyjnego.

Otoczenie i uwarunkowania:

- decentralizacja wytwarzania oraz aktywizacji rynkowej użytkowników systemu
- zdolność systemu elektroenergetycznego do reagowania na zmiany zachodzące w systemie, zarówno na płaszczyźnie technicznej, jak i zachowań użytkowników tego systemu, przy zachowaniu stabilnej pracy sieci i dotrzymaniu parametrów jakości oraz niezawodności dostaw
- alternatywa do rozbudowy sieci lub odsunięcia jej w czasie
- uzgodnienie modelu świadczenia i korzystania z usług elastyczności z Regulatorem, podział kompetencji pomiędzy OSP a OSD, utworzenie rynku usług elastyczności i narzędzi do jego funkcjonowania.

Implementacja:

- wdrożenie na poziomie ustawy podstawowych przepisów implementujących Dyrektywę rynkową
- określenie szczegółowych rozwiązań w rozporządzeniu i instrukcjach ruchu i eksploatacji sieci
- uruchomienie i pozyskanie doświadczeń z programów pilotażowych
- monitoring szczegółowych rozwiązań unijnych w zakresie elastyczności.

Wzrost roli bilansowania lokalnego - wykorzystania na potrzeby pracy i rozwoju sieci OSD potencjału rozproszonych źródeł energii (źródeł elastyczności); bilansowanie techniczne i handlowe.

Kierunki zmian prawa krajowego

CEL SZCZEGÓŁOWY 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii

CEL: obniżenie emisyjności sektora energetycznego oraz dywersyfikacja struktury wytwarzania energii

Polska deklaruje osiągnięcie w **2030 r.** nie mniej niż **23%** udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (zużycie razem w elektroenergetyce, ciepłownictwie, chłodnictwie, na cele transportowe)

Dynamika wzrostu rozwoju oze ulegnie zwiększeniu po 2025 r., ze względu na spodziewane osiągnięcie dojrzałości technologiczno-ekonomicznej poszczególnych technologii. Szacuje się, że w 2040 r. udział OZE w elektroenergetyce wyniesie ok. 28,5%.

Projekty strategiczne:

- wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej – 2025 r.
- energetyka rozproszona: aktywni odbiorcy (1 mln/2030 r.), społeczności energetyczne (300/2030 r.).

Mechanizmy wsparcia i promocji wytwarzania energii z OZE: pierwszeństwo dostępu do sieci, aukcje, system taryf gwarantowanych, dotacje, pomoc zwrotna, gwarancje pochodzenia, mechanizmy pomocy skierowane do szczególnych technologii.

Urynkowienie usług systemowych oraz zwiększenie kompetencji dystrybutorów w zakresie bilansowania

Określenie stopnia odtworzenia infrastruktury na poziomie ok. 1,5% rocznie

Realizacja 85% umów przyłączeniowych w 12 miesięcy

Dostosowanie systemów dystrybucyjnych do trendu decentralizacji wytwarzania i wzrostu roli lokalnego wymiaru energetyki, zapewnienie stabilnego otoczenia regulacyjnego, pozwalającego na planowanie rozwoju sieci i realizację inwestycji

■ **Przyszłość klastrów energii i spółdzielni energetycznych w kontekście implementacji OSE**

Utrzymanie klastrów energii i spółdzielni energetycznych i stymulowanie rozwoju działalności klastrów poprzez m.in.:

- zastosowanie mechanizmu rozliczeń opustem
- po spełnieniu określonych wymogów
- rekompensata strat OSD i spółek obrotu
- docelowo: samobilansowanie klastrów, pełnienie funkcji agregatora.

Kwestie do rozstrzygnięcia:

- opomiarowanie członków klastra, zastosowanie liczników zdalnego odczytu a harmonogram wdrażania AMI
- wymogi dla klastra związane z możliwością rozliczenia opustem.

■ **Rozliczenie prosumentów**

Rozważane są rozwiązania zmieniające dotychczasowy model rozliczenia opustem, mając m.in.. na względzie sytuację spółek obrotu oraz przepisy unijne, przy jednoczesnym nie pogorszeniu (znacząco) sytuacji prosumentów w stosunku do obecnego sposobu rozliczeń.

■ **Wdrożenie koncepcji prosumenta grupowego, prosumenta wirtualnego w jednym budynku (oraz prosumenta wirtualnego z instalacją oddaloną)**

Kwestia opomiarowania, w tym licznikami zdalnego odczytu vs harmonogram wdrażania AMI.

■ **Redysponowanie źródeł, w tym mikroinstalacji**

